

De inkoopfaciliteit is cruciaal voor het Nederlandse vestigingsklimaat

Reactie VEUO op discussie over fiscale behandeling van aandeleninkoop

Beursgenoteerde ondernemingen leveren een essentiële bijdrage aan de Nederlandse economie. Ze creëren werkgelegenheid, zowel direct als indirect via hun toeleveranciers in het mkb. Daarnaast wordt toekomstgericht geïnvesteerd – vaak in samenwerking met universiteiten – in onderzoek en innovatie, waaronder groene technologie. Niet alleen op deze manier hebben beursgenoteerde ondernemingen een cruciale rol in de Nederlandse samenleving en economie – zij dragen ook rechtstreeks bij aan de schatkist via bijvoorbeeld de vennootschapsbelasting, waarvan de opbrengst de laatste jaren enorm is toegenomen.

In recente media-uitingen en politieke discussies wordt de vraag opgeworpen of de zogeheten *inkoopfaciliteit* (de fiscale regeling waarbij onder voorwaarden geen dividendbelasting verschuldigd is bij de inkoop van eigen aandelen) moet worden afgeschaft.

Als VEUO vertegenwoordigen wij de gezamenlijke belangen van beursgenoteerde ondernemingen aan Euronext Amsterdam. Hieronder lichten wij toe waarom handhaving van de inkoopfaciliteit essentieel is voor een sterk, duurzaam en internationaal concurrerend ondernemingsklimaat in Nederland. Afschaffing van de inkoopfaciliteit zou een aanmerkelijke verslechtering van het investerings- en ondernemingsklimaat opleveren, waarmee Nederland zou afwijken van de meeste andere Europese landen, en moet worden voorkomen.

Het belang van gebalanceerde kapitaaluitkering

Wanneer ondernemingen winst maken, betalen zij daarover vennootschapsbelasting (ook wel winstbelasting genoemd). Hetgeen overblijft wordt gebruikt voor investeringen noodzakelijk voor de groei en het bestendige succes van de onderneming, en voor uitkeringen aan aandeelhouders enerzijds via dividend en anderzijds via de inkoop van eigen aandelen. Een evenwichtige en technisch juiste fiscale behandeling van deze vormen van kapitaaluitkering is cruciaal. Die stelt ondernemingen in staat concurrerend en op flexibele wijze kapitaal aan te trekken – zowel binnen als buiten Europa.

Aandeelhouders, van pensioenfondsen tot particuliere beleggers, hebben rendement nodig om hun investering te rechtvaardigen. Pensioenfondsen gebruiken dat rendement voor uitkeringen aan gepensioneerden; voor andere beleggers levert het rendement op dat zij kunnen investeren in nieuwe economische activiteiten.

Aandeleninkoop is in het kader van de optimale kapitaalallocatie een manier om, naast investeringen en dividenduitkeringen, aandeelhouders rendement te bieden. Door aandelen in te kopen vermindert het aantal uitstaande stukken, waardoor de winst per aandeel stijgt. Dat kan de koers ondersteunen, wat gunstig is voor aandeelhouders.

Een gebalanceerde regeling met strikte voorwaarden

Inkoop van eigen aandelen maakt dus een belangrijk onderdeel uit van de gereedschapskist voor optimale kapitaaldistributie. Daarom is het ook logisch en belangrijk dat de wet dit faciliteert met de inkoopfaciliteit in de dividendbelasting. Tegelijkertijd kent die faciliteit terecht ook voorwaarden

en beperkingen. Een cruciale voorwaarde is bijvoorbeeld dat fiscaal gefaciliteerde inkoop alleen mogelijk is als er een bestendige lijn is van (belaste!) dividenduitkeringen.

Daarmee voorziet de wet in een gebalanceerd juridisch kader dat bereikt wat het beoogt: facilitering van ondernemerschap en de financiering daarvan, én tegelijkertijd belastingheffing op de winst en de distributie daarvan. Een groot deel van de Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen maakt gebruik van dit heldere kader, zowel traditionele grote Nederlandse multinationals die al decennia in ons land geworteld zijn, als ondernemingen die zich recenter in Nederland hebben gevestigd. Voor die laatsten geldt overigens dat zij pas na zeven jaren waarin zij belaste dividenduitkeringen hebben gedaan volledig gebruik kunnen maken van deze faciliteit.

Nederland volgt Europese standaard

In tijden van begrotingsdruk is het begrijpelijk dat fiscale regelingen kritisch worden bekeken. Belangrijk is wel te erkennen dat de inkoopfaciliteit geen belastingvoordeel vormt, maar zorgt voor fiscale gelijkheid met andere Europese landen. Ook landen als Duitsland, België, Spanje en het Verenigd Koninkrijk heffen geen dividendbelasting op aandeleninkoop.

Zou Nederland deze faciliteit afschaffen, dan zou aandeleninkoop voor Nederlandse ondernemingen fors duurder worden dan voor hun buitenlandse concurrenten. Dat drukt direct en substantieel het rendement van aandeelhouders en maakt het aanzienlijk minder aantrekkelijk om te investeren in Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen. Dit zou haaks staan op de ambitie om van Nederland de meest aantrekkelijke en concurrerende kapitaalmarkt van Europa te maken.

De technische noodzaak: advies Raad van State

De inkoopfaciliteit is niet ontstaan als 'belastingvoordeel', maar als oplossing voor een praktisch probleem, op uitdrukkelijk advies van de Raad van State.

Bij een dividenduitkering houdt een onderneming dividendbelasting in, die de aandeelhouder kan verrekenen of terugvragen. Bij aandeleninkoop via de beurs weet de onderneming echter niet van wie zij inkoopt, en kan zij noch de aandeelhouder de ingehouden belasting verrekenen. De vennootschap moet de belasting dan dus voor eigen rekening nemen. Zonder faciliteit zou aandeleninkoop hierdoor onnodig duur worden – een nadeel dat in de meeste andere Europese landen niet bestaat.

De Raad van State adviseerde¹ daarom reeds in 1999 om een oplossing te geven voor dit 'aanmerkelijke knelpunt'. In 2023 heeft de staatssecretaris nog in een uitgebreide Kamerbrief het belang van deze faciliteit toegelicht.² Het is cruciaal dat deze doordachte en op analyse gebaseerde lijn wordt behouden.

Een stabiel vestigingsklimaat versterkt de economie

Een voorspelbaar en proportioneel regelgevingsklimaat is essentieel om Nederland aantrekkelijk te houden als vestigingsplaats voor beursgenoteerde ondernemingen. Een sterk vestigingsklimaat zorgt voor meer economische activiteit en daarmee uiteindelijk ook voor meer welvaart en hogere belastingopbrengsten.

¹ Zie *Kamerstukken II 1998/99 26 728*, nr. A, onder punt 30 (p. 28).

² *Kamerstukken II 26 410*, nr. 77.

Dat is ook zichtbaar in de cijfers: de opbrengsten van de vennootschapsbelasting stegen van €14,5 miljard in 2014 naar €47,5 miljard in 2023 – een toename van bijna 230 procent in tien jaar tijd. Een aantrekkelijk ondernemingsklimaat blijkt dus geen belastingverlies op te leveren, maar juist het tegenovergestelde. Uiteraard is de bijdrage van ondernemingen aan de Nederlandse economie veel groter dan alleen belastingopbrengsten. Zij creëren ook (hoogwaardige) werkgelegenheid, ontwikkelen innovatieve producten, leveren producten en diensten waaraan de samenleving behoefte heeft enzovoort.

Stabiliteit van regelgeving is een cruciaal onderdeel van een goed ondernemingsklimaat. Ondernemingen en hun aandeelhouders investeren voor langere tijd, soms voor tientallen jaren, in fabrieken, productielocaties, technische innovaties, enzovoort. Daarbij is het van groot belang dat zij voor die periode zo veel mogelijk helderheid hebben over de regelgeving die van toepassing is op hun activiteiten en investeringen.

Conclusie

Het afschaffen van de inkoopfaciliteit zou Nederlandse ondernemingen op achterstand zetten ten opzichte van andere Europese landen en investeringen in Nederland minder aantrekkelijk maken.

De inkoopfaciliteit is een gebalanceerde regeling met strikte voorwaarden die Nederland in lijn houdt met Europese standaarden. Het behoud ervan is essentieel voor effectieve en werkbare regelgeving die bijdraagt aan een hoogwaardig, duurzaam en internationaal concurrerend ondernemingsklimaat.